Τι θα ψηφίσουμε την Κυριακή σύντροφοι;

Είναι πραγματικά δύσκολο και κάποτε φάνταζε πραγματικά αδιανόητο σε κάποιους που τάχθηκαν με την ψυχή και το σώμα τους στην υπόθεση της σοσιαλιστικής προοπτικής, η μόνη πολιτική τους συμμετοχή τα τελευταία χρόνια να περιορίζεται στο ποιο ψηφοδέλτιο θα επιλέξουν την Κυριακή των εκλογών. Άνθρωποι που μεταπήδησαν από το πεδίο της «πολιτικής αρένας» στην εξέδρα ενός σόου που διεξάγεται στις μαύρες οθόνες των ηλεκτρονικών συσκευών μας.

Μετά την κομβική στιγμή του καλοκαιριού του 2015 και τη μεταστροφή του ΣΥΡΙΖΑ σε ξένους προς τις αρχές και τις αξίες της Αριστεράς πολιτικούς ωκεανούς, πολλοί ήταν αυτοί που πικράθηκαν, απογοητεύτηκαν και τελικά οδηγήθηκαν στην αποστράτευση. Ακόμη και άνθρωποι που συνέχισαν τη δράση τους μέσα από μικρές και κοινωνικά ανύπαρκτες πολιτικά οργανώσεις, προσπάθησαν να αποτινάξουν από πάνω τους το «σύμπτωμα» της αριστερής μελαγχολίας, αλλά στην πραγματικότητα βρέθηκαν κι αυτοί, άθελά τους, στον ίδιο παρονομαστή με τους προηγούμενους.

Αριστερά χωρίς σοσιαλισμό δεν είναι Αριστερά

Παρά το γεγονός πως όσοι μιλάνε στις μέρες μας για Αριστερά και σοσιαλισμό φαίνονται τουλάχιστον γραφικοί, αριστεροί άνθρωποι, άνθρωποι δηλαδή που νοιάζονται και αγωνιούν ακόμη γι' αυτή την πολυπόθητη υπόθεση του σοσιαλισμού, συνεχίζουν να υπάρχουν. Όχι από μία εγωιστική ή ρομαντική διάθεση. Αντιθέτως. Όλοι αυτοί δεν έγιναν αριστεροί γιατί ο λογαριασμός της ΔΕΗ είναι τσουχτερός, ούτε γιατί τα πλαστικά καλαμάκια καταστρέφουν το περιβάλλον. Έγιναν αριστεροί απλά γιατί κάποτε αντιλήφθηκαν ότι ο κόσμος μας δεν μπορεί να συνεχίζει να ζει μέσα στη βαρβαρότητα. Και βαρβαρότητα δεν είναι άλλη από τον καπιταλισμό που καταστρέφει την ίδια τη ζωή. Έγιναν αριστεροί γιατί κατάλαβαν πως η σοσιαλιστική κοινωνία είναι συνώνυμη με τη ζωή και τις κοινωνικές σχέσεις. Κατανόησαν ότι αριστερός χωρίς σοσιαλιστική ιδεολογία δεν μπορεί να υπάρξει, ότι ο σοσιαλισμός δεν θα έρθει νομοτελειακά, ούτε θα τον κουβαλήσει στις πλάτες του κάποιος φωτεινός ηγέτης. Και έκτοτε δεν άλλαξε κάτι. Ο καπιταλισμός και οι σχέσεις του δεν έγιναν πιο ανθρώπινες. Το αντίθετο.

Κι όμως, θα απαντήσει κάποιος, για σοσιαλισμό μιλάει το ΚΚΕ. Για το μέλλον του σοσιαλισμού συζητάει σε πάνελ και ο Βαρουφάκης. Τον σοσιαλισμό και τον κομμουνισμό κλίνουν σε όλες τους τις πτώσεις οι οργανώσεις της εξωκοινοβουλευτικής Αριστεράς. Ακόμα και κάποιες φωνές εντός ΣΥΡΙΖΑ ψελλίζουν κάτι αόριστα περί σοσιαλισμού.

Υπάρχουν δεκάδες, αν όχι εκατοντάδες επιχειρήματα για να δείξει κανείς πως το ΚΚΕ εδώ και δεκαετίες έχει καταστήσει την έννοια του σοσιαλισμού στην κοινή γνώμη κάτι αποκρουστικό, ξεπερασμένο και μίζερο. Αλλά στην παρούσα φάση δεν έχει και ιδιαίτερο νόημα να το κάνει. Από την άλλη πλευρά, ο πολιτικός καιροσκοπισμός του ΣΥΡΙΖΑ, η αναξιοπιστία του και οι στρατηγικές του επιλογές δεν αφήνουν το παραμικρό περιθώριο τέτοιας συζήτησης μαζί του. Στην αντίπερα όχθη και ανεξαρτήτως της συζήτησης περί σοσιαλισμού, βάζοντας κανείς τα θετικά και τα αρνητικά του Μερα25 σε μια ζυγαριά, αυτή γέρνει προφανώς προς τα αρνητικά του.

Επομένως, τι;

Ναι αλλά την Κυριακή δεν ψηφίζουμε για τον σοσιαλισμό θα πει κάποιος και θα έχει και δίκιο. Στην πραγματικότητα ψηφίζουμε το λιγότερο κακό, το πως θα κοντύνουμε τα πόδια της ΝΔ, πως θα υπάρχει μια κάποια αντιπολιτευτική φωνή την επόμενη ημέρα που θα διεκδικεί πράγματα και θα προασπίζεται κατακτήσεις.

Στις κάλπες της 21ης Μαΐου πολλοί αριστεροί ψηφίσαμε με μισή καρδιά, χωρίς αυτοπεποίθηση και δίχως βεβαιότητα, καθότι απουσίαζε για εμάς ο γεωγραφικός τόπος συνάντησης που σου δίνει την αίσθηση ότι η επιλογή σου στηρίζει μία σωστή πολιτική ή έστω ότι υποστηρίζει μία γενικότερη πολιτική κι έχει μια οργανωμένη και ενεργή βάση μελών. Σε λίγες ώρες και μέσα στον τοξικό αέρα των εκβιαστικών διλημμάτων που θέτουν οι ηγεσίες των μεγάλων κομμάτων, καλούμαστε εκ νέου όλοι μας να πάρουμε τις αποφάσεις μας.

Πέραν όλων των άλλων και ιδιαιτέρως σημαντικών για την ψήφο του καθενός, στην πολιτική απόφαση, όσων αριστερών εδώ και χρόνια μένουμε πολιτικά άστεγοι, οφείλει να μετρήσει και κάτι ακόμα: το αύριο του δημόσιου χώρου της Αριστεράς που διαρκώς συρρικνώνεται και κινδυνεύει να εξαφανιστεί, θυμίζοντας σε πολλές περιπτώσεις την κατάληξη του αντίστοιχου ιταλικού. Το σημείο εκείνο δηλαδή που μπορεί να υπάρξει διάλογος, αντιπαράθεση, διαμάχη και συζήτηση, ο τόπος που μπορεί να συγκροτηθεί μια νέα πολιτική ταυτότητα κι ένα κάποιο «εμείς» για τις μάχες που έχουμε μπροστά μας. Κι αν σε κάποιους φαίνεται δευτερεύων ζήτημα μπροστά στους ανεμοστρόβιλους που έρχονται, στην πραγματικότητα είναι μόνο αυτός που μπορεί να δημιουργήσει τις προϋποθέσεις να συγκροτηθεί κάτι νέο και ανατρεπτικό. Η διάσωση του δημόσιου χώρου της Αριστεράς είναι εξαιρετικής σημασίας για την επόμενη ημέρα, προκειμένου να μην καταντήσουμε θεατές της πραγματικότητας, για να μη μετατραπούμε σε σχολιαστές της επικαιρότητας μέσω των social media, για να μην περιμένουμε ότι μια νέα γενιά αριστερών θα γεννηθεί από μόνη της σε γήπεδα και συναυλίες.

«Οι ιδέες πάνω από τα σχήματα»

Κάποτε ο Άγγελος Ελεφάντης έγραφε ότι «μας νοιάζουν οι ιδέες και όχι τα σχήματα» για να υποστηρίξει την ανάγκη τότε η ανανεωτική Αριστερά να βρίσκεται στο κοινοβούλιο. Χρόνια μετά, την ίδια σημασία αποκτά η ανάγκη στην επόμενη βουλή να βρίσκεται και το Μερα25. Όχι γιατί αυτό

το πολιτικό σχήμα επανατροφοδοτεί μία σύγχρονη ιδέα για τη σοσιαλιστική προοπτική, ούτε γιατί ο επικεφαλής του μπορεί να εκφράσει αυτή τη διάθεση. Αλλά γιατί στο Μέρα25 υπάρχουν δυνάμεις και άνθρωποι που μοιράζονται ίδιους προβληματισμούς και έχουν τις ίδιες αγωνίες για το μέλλον της Αριστεράς. Αλλά και γιατί σε περίπτωση που το Μερα25 απουσιάζει από την επόμενη βουλή, θα είναι ακόμη ένα ηχηρό χαστούκι για όλους μας, αλλά και για τις προϋποθέσεις να οικοδομηθεί μία κοινά αποδεκτή ενεργή σχέση, να δημιουργηθεί μια νέα συλλογικότητα στο πλαίσιο της κοινής παράδοσης που έχει τα μάτια της στραμμένα στο μέλλον.

**** Ο Κωνσταντίνος Ζαγάρας είναι Διδάκτωρ Πολιτικής Επιστήμης του Εθνικού Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών.***